

Material-Bezeichnung / Material description							
				 4 019525 698421			
1 Matte/sheet = Größe/size in mm / Prod.: „Information“/ „Information“							
FROST-BESTÄNDIG	WAND	BODEN ABRIBES	INNENBEREICH	AUSSENBEREICH	SPRITZWASSER-BEREICH	NASSBEREICH	DAUERNASS-BEREICH
FROST-RESISTANCE	WALL	FLOOR ABRASION	INDOOR	OUTDOOR	SPLASH WATER AREAS	WET AREAS	PERMANENTLY WET AREAS
x	✓	x	✓	x	✓	x	x
Falls vorhanden, beachten Sie bitte den Hinweistext / Please note the info box							

✓ = **geeignet** / suitable / x = **nicht geeignet** / not suitable

EAN Code

Produktionsdatum / production date / **Charge** / charge number

Verwenden Sie immer die gleiche Produktionsdatumsnummer /
Please use always the same batch number

Bitte beachten Sie den Hinweistext / please note the info box

Dauernassbereich: Alle Bereiche, die permanenten Wassermengen ausgesetzt sind und auf denen das Wasser „steht“.
Beispielsweise Pools, uneben geflieste Duschböden

Nassbereich: Alle Bereiche in denen Wasser, temporär auch in etwas größeren Mengen an das Material gelangen könnte.
Beispielsweise Duschwände etc.

Spritzwasserbereich: Alle Bereiche in denen Wasser, temporär und in kleinstmengen an die Wand gesprinkelt werden könnte.
Beispielsweise hinter dem Küchenspiegel oder Waschbecken.

Permanent wet area: All areas, which a heavily exposed and also submerged in water.
For example Pools, shower floors (unevenly tiled)

Wet are: All areas which are temporarily exposed by a higher amount of water. For example shower walls etc.

Splash water area: All areas, which are temporarily exposed by very small amounts of water.
For example the backsplash in the kitchen or behind the sink.

I. Allmänna anvisningar och information

Dessa monteringsanvisningar innehåller allmänna rekommendationer för bearbetning och montering av de beskrivna mosaikprodukterna. De ersätter varken objektspecifik projektering eller bearbetningsföreskrifter från tillverkarna av den byggkemi som används. Avgörande är de aktuella tekniska databladerna och säkerhetsdatabladerna för de använda produkterna, de produktspecifika uppgifterna på användningsetiketten samt vedertagna branschregler. Kontrollera redan före köp, med hjälp av användningsetiketten och de produktspecifika uppgifterna, om mosaiken är lämplig för det avsedda underlaget, användningsområdet och den förväntade belastningen. Använd för sammanhängande ytor uteslutande mosaik från samma produktionsbatch. Innan monteringen påbörjas ska samtliga mosaikmattor kontrolleras avseende synliga fel, transportskador samt avvikelser i färg, struktur och mått. Produktionsrelaterade avvikelser i färg, struktur och mått mellan olika batcher kan inte uteslutas. Reklamationer ska som huvudregel göras före monteringen. Redan monterad vara betraktas som godkänd. Reklamationer efter utförd montering samt därav uppkomna kostnader för demontering och återmontering eller andra följdskostnader kan inte godtas. Utför en torrläggning före monteringen. Kontrollera därvid särskilt färgverkan, ytbild, format, mått noggrannhet, fogförlopp samt eventuella skador eller missfärgningar. Vid större eller sammanhängande ytor ska mosaikmattor från flera kartonger blandas för att fördela produktionsrelaterade skillnader jämnt över ytan. Mindre avvikelser i färg, struktur och mått är material- och produktionsrelaterade och utgör inte något fel. Enstaka lösa eller skadade mosaikbitar kan vid behov ersättas med bitar från den rekommenderade materialreserven (ca 5–10 %) och berättigar inte till reklamation av hela mosaikmattan. Naturstensmosaik är naturprodukter. Skillnader i färg, struktur, ådring, porositet, mineraliska inneslutningar och ytbild är materialtypiska. Hos trumlad eller rustikt bearbetad naturstensmosaik hör oregelbundna kanter, mindre fördjupningar och en medvetet ojäm ytbild till det karakteristiska utseendet och utgör inte något fel. För montering, fogning, rengöring och skötsel ska endast produkter användas som enligt

respektive tillverkares uppgifter är lämpliga för mosaikmaterialet, underlaget, det avsedda användningsområdet och den förväntade belastningen.

Följ alltid bearbetningsanvisningarna från tillverkarna av den byggkemi som används. Läs igenom bearbetningsanvisningarna för de använda materialen fullständigt före varje arbetsmoment. Beakta särskilt blandningsförhållanden, bearbetningstider, temperaturkrav, väntetider och skyddsåtgärder.

Vi rekommenderar att en representativ provyta utförs före den fullständiga monteringen, inklusive montering, fogning och rengöring. Kontrollera där det visuella resultatet, fogbrukets färgverkan samt kompatibiliteten mellan samtliga använda material och rengöringsmetoder. Förvara mosaiken torrt, skyddat och enligt de produktspecifika anvisningarna fram till bearbetning. Säkerställ innan arbetet påbörjas att mosaik, underlag och bearbetningsmaterial har den bearbetningstemperatur som respektive tillverkare föreskriver. Undvik bearbetning av kraftigt nedkylda, överhettade eller fuktiga material.

Observera alltid ovillkorligen våra anvisningar på användningsetiketten!

Tryckta, lackerade eller belagda ytor samt mosaik av aluminium, rostfritt stål eller koppar är känsliga för repor, tejper och limrester. Applicera därför inga skyddsfilmer, tejper eller etiketter på synliga ytor. Avlägsnande av sådana material kan leda till permanenta ytskador eller färgavlossning. Hantera dessa mosaiker med särskild omsorg under transport, montering och rengöring.

Vedertagna branschregler samt bearbetningsföreskrifterna från respektive tillverkare av de använda byggkemiska produkterna gäller.

II. Förberedelse av underlaget

Underlaget måste motsvara vedertagna branschregler och vara lämpligt för den avsedda monteringen. Det ska vara bärkraftigt, plant, torrt, rent samt fritt från damm, olja, fett, släppmedel, lösa beståndsdelar och andra vidhäftningshämmande ämnen. Ojämnheter, sprickor eller andra skadade områden ska före monteringen bedömas fackmässigt och vid behov åtgärdas. Tillåtna planhetstoleranser bestäms av gällande normer samt av kraven för det använda mosaikformatet och det avsedda användningsområdet.

Sugande mineraliska underlag (t.ex. cementavjämning, kalkcementputs, betong, gipsputs eller gipsskivor) ska förbehandlas med lämplig primer enligt tillverkarens anvisningar. Icke sugande eller täta underlag ska förberedas med lämplig vidhäftningsprimer eller häftbrygga enligt tillverkarens anvisningar.

Valet av primer samt fäst- och fogbruk beror på underlag, mosaikmaterial och användningsområde. Använd endast produkter som enligt tillverkarens uppgifter är lämpliga för det aktuella användningsfallet.

För ljusa naturstenar, glasmosaik samt ljusa, translucenta eller transparenta mosaiker rekommenderar vi användning av vitt fästbruk för att undvika oönskade färgförändringar i beläggningen.

Innan monteringen påbörjas måste underlaget vara fullständigt härdat, beläggningsklart och enligt tillverkarens anvisningar lämpligt för att ta emot beläggningen.

III. Kapning

Använd endast skär- och kapverktyg som är lämpliga för respektive mosaikmaterial. Planera monteringen så att kapningar i möjligaste mån reduceras till ett minimum. Varje ytterligare kapning ökar risken för urflisningar, kantskador eller materialförlust. Innan kapningsarbetena påbörjas rekommenderar vi som huvudregel en provkapning, särskilt vid känsliga eller högvärdiga material.

Markeringar bör endast göras med vattenlösliga eller icke-permanenta pennor. Permanenta markörer kan missfärga eller skada känsliga ytor.

Kapning bör som huvudregel utföras på en stabil och plan arbetsyta. Arbeta med jämn matning och undvik alltför högt anpressningstryck. Efter kapning ska vassa kanter vid behov försiktigt avgradas med lämpligt slipmedel eller slipsten.

Keramikmosaik / oglaserad keramikmosaik

För raka snitt lämpar sig kakelskärare med hårdmetall- eller diamantskärhjul samt våtkapmaskiner med lämplig diamantklinga. Mindre anpassningar kan utföras med mosaik- eller kakeltång. Valet av diamantklinga bör anpassas efter materialets hårdhet och ytegenskaper.

Glasmosaik

Glasmosaik bör företrädesvis bearbetas med våtkapmaskin och en för glas lämplig diamantklinga. Alternativt kan glasmosaiktänger eller glasskärare användas. För att undvika urflisningar bör arbetet utföras med låg matningshastighet. Om tillverkarens anvisningar inte föreskriver något annat rekommenderas kapning med synsidan uppåt.

Naturstensmosaik

Natursten kapas företrädesvis med våtkapmaskin och lämplig diamantklinga. Vinkelslip med diamantklinga kan också användas, men kan beroende på material och verktyg ge en lägre snittkvalitet. Snittkanter kan vid behov slipas lätt i efterhand.

Snäckskalsmosaik

Snäckskalsmosaik är känslig för slag- och punktblastningar. Kapning utförs företrädesvis med våtkapmaskin och fin diamantklinga. Arbeta med låg matningshastighet och utan högt anpressningstryck för att undvika avflagningar. Snittkanter kan vid behov försiktigt slipas i efterhand.

Aluminium-, rostfritt stål- och kopparmosaik

Beroende på produktuppbyggnad kan metallmosaiker vara uppbyggda på olika bärmaterial. Kapning utförs företrädesvis med våtkapmaskin och lämplig diamantklinga eller – beroende på produktuppbyggnaden – med fintandad metallsåg. Efter kapning ska eventuella grader avlägsnas noggrant. Synliga ytor ska skyddas mot repor och skador under hela kapningsarbetet.

IV. Montering

4.1 Monteringsplanering

Noggrann monteringsplanering är grunden för en jämn och visuellt tilltalande läggningsbild. Fastställ startpunkten så att så många hela mosaikmattor som möjligt kan användas. Kapningar bör i möjligaste mån utföras i mindre synliga områden, exempelvis vid vägganslutningar, hörn eller kantområden. Före monteringen rekommenderas torrläggning av mosaikmattorna för att kontrollera placering, fogbild och materialbehov. Säkerställ att fogarna mellan de enskilda mattorna motsvarar fogarna inom mattorna, så att en enhetlig helhetsbild uppnås. Markera vid behov monteringsytan med lämpliga hjälplinjer för att kunna rikta in mattorna exakt under monteringen.

4.2 Val och bearbetning av fästbruk

Använd endast fästbruk som är lämpliga för respektive mosaikmaterial, underlaget och det avsedda användningsområdet.

Fästbruk bör vara klassificerade enligt DIN EN 12004. Vilken klassificering (t.ex. C1, C2, C2TE, C2 S1 eller R2) som krävs beror på underlag, mosaikmaterial, belastning och användningsområde. Beakta alltid bearbetningsanvisningarna från tillverkaren av den använda byggkemin.

För glasmosaik, snäckskalsmosaik, ljusa naturstenar samt ljusa eller transparenta mosaiker rekommenderar vi vitt fästbruk för att undvika visuella försämringar eller färgförändringar. Fästbruket ska blandas enligt tillverkarens anvisningar. En alltför mjuk konsistens kan leda till att mosaikmattor sjunker eller glider. Applicera fästbruket sektionsvis med en tandspackel vars tandning är anpassad till mosaikens format och materialtjocklek. Efter utkammning rekommenderas att brukskammarna slätas lätt med tandspackelns släta sida. Detta främjar en hållrumsfattig montering och minskar risken för att fästbruk pressas upp genom fogarna eller genom bärnätet.

Bearbeta endast så mycket fästbruk som kan bearbetas inom öppentiden.

4.3 Montering av mosaikmattorna

Mosaikmattor ska som huvudregel monteras blandade från flera kartonger för att fördela produktionsrelaterade färg- och strukturskillnader jämnt.

Lägg den första mattan längs de tidigare fastställda hjälplinjerna i den färska brukbädden och tryck fast den jämnt. För detta lämpar sig en gummibräda, fogbräda eller gummivals.

Kontrollera regelbundet planhet, fogbild och inriktning av de enskilda mattorna. Korrigeringar ska endast utföras inom fästbrukets öppna bearbetningstid. För kontroll av tillräcklig täckning rekommenderas att enskilda mattor försiktigt lyfts upp under monteringen. Mosaikbitarnas baksida bör vara så fullständigt täckt av fästbruk som möjligt. Håligheter ska undvikas.

Överskott av fästbruk, särskilt i fogarna, ska omedelbart avlägsnas innan det härdar. Om mosaik kombineras med andra vägg- eller golvbeläggningar ska vid behov lämplig höjdutjämning utföras för att uppnå en plan övergång mellan de olika beläggningarna.

Innan fogningen påbörjas måste fästbruket vara fullständigt härdat. Tillverkarens tork- och härdningstider är avgörande.

4.4 Anvisningar för enskilda mosaikmaterial

Använd endast fästbruk enligt EN 12004 som är lämpligt för respektive mosaikmaterial, underlaget och användningsområdet. Valet av lämplig klassificering (t.ex. C1, C2, C2TE, C2 S1, R2) sker enligt uppgifterna från tillverkaren av den använda byggkemin samt enligt det aktuella användningsområdet.

Keramikmosaik / oglaserad keramikmosaik

För keramikmosaik lämpar sig lämpliga fästbruk enligt DIN EN 12004. Vid ljusa ytor rekommenderas användning av vitt fästbruk.

Glasmosaik

Glasmosaik bör som huvudregel bearbetas med vitt fästbruk. En så fullständig täckning som möjligt av mosaikens baksida förhindrar skuggbildning och förbättrar vidhäftningen.

Vid mosaik med papper på framsidan sitter papperssidan på beläggningens front-/synsida; därför måste baksidan ovillkorligen tryckas ned i limmet!

Avlägsna även samtliga etiketter före monteringen.

Naturstensmosaik

För naturstensmosaik ska endast fästbruk som är lämpliga för natursten användas. Därigenom kan missfärgningar, fuktfläckar och kantzonsmisfärgningar i stor utsträckning undvikas.

Snäckskalsmosaik

Snäckskalsmosaik bör endast bearbetas med vitt fästbruk som är lämpligt för naturmaterial. På grund av den känsliga ytan ska arbetet utföras särskilt omsorgsfullt. Punktblastningar samt överdrivet tryck vid fastpressning ska undvikas.

Aluminium-, rostfritt stål- och kopparmosaik

För aluminium-, rostfritt stål- och kopparmosaiker ska lämpliga fästbruk användas enligt tillverkarens anvisningar. Synliga ytor ska skyddas mot repor, stötar och nedsmutsning under hela bearbetningen. Rester av fästbruk bör avlägsnas omedelbart.

4.5 Permanent våtbelastade områden

För simbassänger, duschanläggningar, wellnessområden samt andra områden med permanent vattenbelastning får endast mosaiker användas som enligt användningsetikett och tillverkarens uppgifter är lämpliga för detta användningsområde.

Före monteringen ska en lämplig tätskiktslösning i kombination med beläggningen utföras enligt gällande normer och enligt tätskiktstillverkarens bearbetningsföreskrifter. Golvytor ska utföras med tillräckligt fall mot avvattningspunkterna.

Befintliga byggnads-, anslutnings- och rörelsefogar får inte övertäckas. De ska övertas enligt gällande branschregler och utföras permanent elastiska. För montering och fogning ska endast byggkemiska produkter som är lämpliga för permanent våtbelastade områden användas. Fäst- och fogbruk måste uppfylla kraven i **DIN EN 12004** respektive **DIN EN 13888**. Vid särskilda kemiska eller termiska belastningar, exempelvis i saltvattenbassänger, termalbad eller offentliga simhallar, kan reaktionshartssystem krävas. Beakta tillverkarens uppgifter för den använda byggkemin.

Poolmosaiker kan beroende på tillverkare vara nätlimmade på baksidan eller papperslimmade på framsidan. Beakta respektive produktspecifika bearbetningsanvisningar.

Vid mosaik med papper på framsidan sitter papperssidan på beläggningens front-/synsida; därför måste baksidan ovillkorligen tryckas ned i limmet!

Efter tillräcklig bindning av fästbruket fuktas papperet enligt tillverkarens anvisningar och avlägsnas försiktigt. Därefter kan enskilda mosaikbitar vid behov fortfarande riktas in.

Före idrifttagning måste samtliga tork-, härdnings- och väntetider för de använda tätskikts-, lim- och fogmaterialen följas fullständigt.

V. Fogning

5.1 Allmänna anvisningar

Fogning får påbörjas först när fästbruket har härdat fullständigt enligt tillverkarens uppgifter. Före fogningen måste samtliga fogar vara rena, jämnt djupa samt fria från fästbruk, damm och andra vidhäftningshämmande ämnen.

Använd endast fogbruk som är lämpliga för respektive mosaikmaterial, underlaget och det avsedda användningsområdet. Fogbruk bör vara klassificerade enligt **DIN EN 13888**. Valet av lämplig klassificering beror på respektive användningsområde samt tillverkarens bearbetningsanvisningar. Foga som huvudregel sektionvis enligt bearbetningstiden för det använda fogbruket. Arbeta in fogbruket fullständigt i fogarna med gummibräda eller fogbräda diagonalt mot fogförloppet.

Överskott av fogbruk bör avlägsnas omedelbart efter att det har börjat sätta sig, enligt tillverkarens anvisningar. Arbeta alltid med rena verktyg och rent vatten. De fullständiga tork-, härdnings- och väntetiderna för den använda byggkemin ska följas innan rengöring och användning.

5.2 Materialrelaterade anvisningar

Keramikmosaik / oglaserad keramikmosaik

För keramikmosaiker lämpar sig lämpliga fogbruk enligt **DIN EN 13888**, anpassade till underlag, belastning och användningsområde. Valet av fogfärg påverkar belägningens senare utseende i hög grad och bör därför göras omsorgsfullt.

Arbeta in fogbruket fullständigt i fogarna och avlägsna överskottsmaterial enligt tillverkarens anvisningar. Undvik för tidig eller alltför intensiv rengöring, eftersom detta kan påverka fogytan eller leda till färgskillnader.

Vid oglaserade keramiska ytor rekommenderas särskilt vid mörka eller kontrasterande fogfärger en provfogning, eftersom materialrelaterade lätta färgförändringar kan uppstå.

Glasmosaik

För glasmosaiker rekommenderar vi finkorniga fogbruk för att uppnå en jämn fogyta och minimera risken för fina ytskador.

Vid transparenta eller translucenta glasmosaiker påverkar fogbrukets färg det senare utseendet i väsentlig grad. Ljusa fogar ger i regel en lugnare helhetsbild, medan mörka fogar framhäver kontraster tydligare. Provfogning rekommenderas därför uttryckligen.

Under fogning och rengöring får endast mjuka svampar och icke slipande rengöringsverktyg användas. Fogbruksrester bör avlägsnas fullständigt enligt tillverkarens anvisningar innan de torkar.

Naturstensmosaik

För naturstensmosaiker får endast fogbruk som är lämpliga för natursten användas.

Däriigenom kan missfärgningar, fuktfäckar och kantzonsmisfärgningar i stor utsträckning undvikas.

Eftersom natursten har olika sugförmåga beroende på bergart rekommenderar vi som huvudregel provfogning. Särskilt vid öppet porösa eller polerade naturstenar kan valet av fogfärg tydligt påverka det senare utseendet.

Fogbruket ska appliceras jämnt och överskottsmaterial ska avlägsnas enligt tillverkarens anvisningar. Undvik längre verkningstider av fogbruk på ytan.

Snäckskalsmosaik

Snäckskalsmosaik är en naturprodukt med känslig yta och bör endast bearbetas med lämpliga, finkorniga fogbruk.

Eftersom snäckskal beroende på art kan ha olika sugförmåga och varierande ytstruktur rekommenderar vi som huvudregel provfogning. Valet av fogfärg påverkar materialets naturliga färgverkan i hög grad.

Under rengöringen får endast mjuka svampar samt icke abrasiva rengöringsverktyg användas. Fogbruksrester ska avlägsnas omedelbart efter att bruket har börjat sätta sig, enligt

tillverkarens anvisningar.

Aluminium-, rostfritt stål- och kopparmosaik

Aluminium-, rostfritt stål- och kopparmosaiker har känsliga synliga ytor och bör behandlas särskilt omsorgsfullt under hela fogningen. Använd endast fogbruk som är lämpliga för respektive mosaikmaterial och det avsedda användningsområdet. Vid känsliga metallytor rekommenderar vi finkorniga fogbruk.

Under fogningen ska endast rena verktyg och mjuka svampar användas. Undvik överdrivet anpressningstryck samt slipande eller abrasiva rengöringsverktyg för att förhindra repor på metallytorna.

Fogbruksrester samt rengöringsvatten får inte torka in på synliga ytor och ska avlägsnas i god tid enligt tillverkarens anvisningar.

Valet av fogfärg påverkar beläggningens helhetsverkan i hög grad. Vi rekommenderar därför en färgmässigt avstämd fogfärg samt provfogning.

Efter avslutad fogning ska tork- och härdningstiderna för det använda fogbruket följas fullständigt innan ytan rengörs eller används.

5.3 Designrelaterade ytor

Vissa mosaiker har medvetet strukturerade, reliefartade, brutna, trumlade eller fördjupade ytor. Dessa ytegenskaper är produkt- och designrelaterade och utgör inte något fel.

Beroende på material, ytstruktur och vald fogfärg kan mindre rester av fogbruk efter fogningen bli kvar i fördjupningar, porer eller ytstrukturer. Därigenom kan beläggningens utseende förändras eller en så kallad slöj-, strim- eller antikeffekt visuellt förstärkas.

Denna effekt kan särskilt förekomma hos naturstens-, snäckskals-, strukturerade keramik- samt hantverksliknande mosaiker och är material- och produktionsrelaterad.

För att bättre kunna bedöma det senare utseendet rekommenderar vi som huvudregel provfogning med det avsedda fogbruket och den önskade fogfärgen. Färgmässigt harmoniserande fogbruk ger i regel en lugnare helhetsbild, medan kontrasterande fogfärger framhäver ytstrukturer och enskilda mosaikbitar tydligare.

Överskott av fogbruk bör avlägsnas omsorgsfullt och i rätt tid enligt tillverkarens anvisningar. Ytorna får därvid inte skadas av slipande rengöringsverktyg eller aggressiva rengöringsmedel.

5.4 Permanent våtbelastade områden

För simbassänger, wellnessanläggningar, duschanläggningar samt andra områden med permanent vattenbelastning får endast mosaiker samt monterings- och fogmaterial användas som är lämpliga för detta användningsområde. Använd endast lämpliga fogbruk enligt **DIN EN 13888**. Vilken fogbruksklass som krävs beror på respektive användningsområde, vattenbelastningen samt de kemiska och mekaniska belastningarna. Vid förhöjda krav, exempelvis i offentliga simhallar, saltvatten- eller termalbad eller andra kemiskt belastade områden, kan reaktionshartssfogbruk krävas.

Fogbruket ska enligt tillverkarens anvisningar appliceras fullständigt och utan hålrum.

Överskottsmaterial måste avlägsnas omsorgsfullt inom den föreskrivna bearbetningstiden för att undvika permanenta rester på mosaikytan.

Före idrifttagning ska samtliga tork-, härdnings- och väntetider för de använda tätskikts-, fäst- och fogmaterialen följas fullständigt. För tidig vattenbelastning kan försämra hela beläggningens vidhäftning, hållfasthet och beständighet. Vid simbassänger och andra anläggningar med permanent vattenbelastning ska dessutom gällande tekniska regelverk samt bearbetningsföreskrifter från tillverkarna av den använda byggkemin beaktas.

Anvisning om fogfärg

Valet av fogfärg påverkar mosaikens senare utseende i hög grad. Färgmässigt anpassade fogar ger i regel en lugnare helhetsbild, medan kontrasterande fogar framhäver enskilda mosaikbitar och ytstrukturer tydligare.

Vi rekommenderar som huvudregel provfogning.

VI. Skydd av den monterade ytan

Efter avslutade monterings- och fogarbeten ska beläggningen skyddas mot skador och för tidig belastning tills den använda byggkemin har härdat fullständigt. Undvik under denna tid mekaniska belastningar, vibrationer samt punktbelastningar från stegar, byggställningar eller tunga föremål. Ytan får beträdas eller belastas först efter att de av tillverkaren angivna tork- och härdningstiderna har löpt ut. Skydda beläggningen mot frost, direkt solljus, stark vind samt nederbörd om bearbetningen sker utomhus.

Känsliga ytor såsom glas-, snäckskals-, aluminium-, rostfritt stål- eller kopparmosaiker ska dessutom skyddas mot repor, slipdamm samt stänk av lim, bruk eller färg.

Använd för täckning endast lämpliga, icke slipande och icke färgande skyddsmaterial. Tejper eller självhäftande skyddsfilmer får inte appliceras direkt på känsliga synliga ytor, eftersom borttagningen kan orsaka permanenta ytskador eller rester.

Före användning ska samtliga tork-, härdnings- och väntetider för de använda tätskikts-, fäst- och fogmaterialen samt eventuellt använda rengörings- eller skötselprodukter följas fullständigt.

VII. Rengöring

7.1 Allmänna rengöringsanvisningar

Efter avslutad fogning får första rengöringen utföras först när fogbruket enligt tillverkarens uppgifter har satt sig tillräckligt respektive härdat.

Använd endast rengöringsmedel som är lämpliga för respektive mosaikmaterial och det avsedda användningsområdet. Beakta alltid tillverkarens bearbetningsanvisningar. Före storskalig användning av nya rengöringsprodukter rekommenderar vi som huvudregel en rengöring på ett diskret ställe.

Använd endast mjuka svampar, mikrofiberdukar eller andra icke slipande rengöringsverktyg. Slipande svampar, stålull eller abrasiva rengöringsmedel kan skada känsliga ytor permanent. Aggressiva syrahaltiga eller starkt alkaliska rengöringsmedel får endast användas om de är lämpliga för respektive mosaikmaterial och om tillverkaren föreskriver användningen.

7.2 Första rengöring

Efter fogningen ska överskott av fogbruksrester avlägsnas enligt tillverkarens anvisningar.

Eventuell cementslöja får endast avlägsnas med rengöringsmedel som är lämpliga för respektive mosaikmaterial. Vid känsliga material såsom natursten, snäckskal eller metall är syrahaltiga cementslöjeborttagare som huvudregel olämpliga, om inte tillverkaren uttryckligen föreskriver deras användning.

Före användning av särskilda rengöringsmedel rekommenderar vi som huvudregel en provbehandling på ett diskret ställe.

7.3 Materialrelaterad rengöring

Keramikmosaik / oglaserad keramikmosaik

Keramikmosaiker kan rengöras med lämpliga pH-neutrala eller materialanpassade rengöringsmedel. Oglaserad keramik bör rengöras regelbundet för att minska inträngning av smuts i den öppet porösa ytan.

Slipande rengöringsverktyg samt aggressiva rengöringsmedel ska undvikas.

Glasmosaik

Glasmosaiker kan rengöras med lämpliga glasrengöringsmedel eller materialanpassade, pH-neutrala rengöringsmedel. För att undvika ränder eller kalkavlagringar rekommenderas efterföljande torkning av ytan med en mjuk, luddfri duk.

Slipande rengöringsmedel och abrasiva rengöringshjälpmedel får inte användas.

Naturstensmosaik

Natursten får endast rengöras med pH-neutrala rengöringsmedel som är lämpliga för natursten. Syrahaltiga rengöringsmedel samt kalklösande rengöringsmedel kan skada ytan permanent och får inte användas.

Spillda vätskor bör avlägsnas så snart som möjligt för att minska risken för fläckbildning eller missfärgningar.

Snäckskalsmosaik

Snäckskalsmosaik bör endast rengöras med pH-neutrala rengöringsmedel och mjuka rengöringsdukar eller svampar. Syrahaltiga, alkaliska eller slipande rengöringsmedel kan skada den naturliga ytan permanent och är därför olämpliga. Efter rengöring rekommenderas att ytan torkas av för att undvika kalkavlagringar.

Aluminium-, rostfritt stål- och kopparmosaik

Aluminium-, rostfritt stål- och kopparmosaiker bör endast rengöras med lämpliga, materialkompatibla rengöringsmedel. Använd endast mjuka dukar eller svampar. Slipande rengöringshjälpmedel samt abrasiva rengöringsmedel kan skada ytan permanent. Efter rengöring rekommenderas fullständig avtorkning av metallytorna för att undvika vattenfläckar eller rester.

VIII. Skötsel

8.1 Allmänna skötselanvisningar

Regelbunden och materialanpassad skötsel bidrar väsentligt till att långsiktigt bevara mosaikbeläggningens funktion, utseende och livslängd.

Använd endast skötselprodukter som är lämpliga för respektive mosaikmaterial och det avsedda användningsområdet. Beakta alltid respektive tillverkares bearbetningsanvisningar. Före första användningen av nya skötselprodukter rekommenderar vi som huvudregel en provbehandling på ett diskret ställe. Använd inga slipande rengöringsverktyg, stålull eller starkt abrasiva rengörings- och skötselmedel, eftersom dessa kan skada känsliga ytor permanent.

8.2 Materialrelaterade skötselanvisningar

Keramikmosaik / oglaserad keramikmosaik

Glaserade keramikmosaiker är i regel lättskötta och kräver ingen särskild efterbehandling utöver regelbunden rengöring.

Oglaserade keramikmosaiker kan beroende på ytegenskaper och belastning dra nytta av lämplig impregnering eller fläckskyddsbehandling. Därigenom minskas inträngning av fukt och smuts och den senare rengöringen underlättas.

Beroende på användning rekommenderas regelbunden förnyelse av impregneringen enligt tillverkarens anvisningar.

Glasmosaik

Glasmosaiker kräver på grund av sin slutna yta varken impregnering eller försegling. För att bevara glansen bör kalkavlagringar, tvålrester och annan smuts avlägsnas regelbundet. Efter rengöring rekommenderas torkning av ytan med en mjuk, luddfri duk.

Slipande polermedel eller abrasiva skötselmedel får inte användas.

Naturstensmosaik

Natursten är en naturprodukt och kan beroende på bergart ta upp fukt samt färgande vätskor. För att minska fläckbildning rekommenderar vi lämplig impregnering med ett skyddsmedel som är avsett för natursten. Impregneringen kan minska inträngning av vatten, olja och

smuts, men ersätter inte regelbunden rengöring och ger inte fullständigt skydd mot syrapåverkan. Om en intensivare färgverkan önskas kan lämpliga färgfördjupare för natursten användas. Eftersom dessa kan förändra utseendet permanent rekommenderar vi som huvudregel provbehandling. Beroende på belastning och använd skötselprodukt kan regelbunden efterimpregnering krävas. Beakta tillverkarens anvisningar.

Snäckskalsmosaik

Snäckskalsmosaik är en naturprodukt med känslig yta och bör endast behandlas med lämpliga skötselprodukter.

Beroende på användningsområde kan lämplig impregnering bidra till att minska inträngning av fukt och smuts och underlätta senare rengöring.

Aggressiva eller syrahaltiga skötselprodukter får inte användas.

Aluminium-, rostfritt stål- och kopparmosaik

Aluminium-, rostfritt stål- och kopparmosaiker kräver i regel ingen impregnering. För att bevara ytan rekommenderar vi regelbunden rengöring med lämpliga, materialkompatibla skötselprodukter. Fingeravtryck, kalkavlagringar och annan smuts bör avlägsnas i god tid. Undvik slipande polermedel, stålull eller abrasiva rengörings- och skötselmedel, eftersom dessa kan skada metallytorna permanent. Hos kopparmosaiker kan materialrelaterade färgförändringar eller naturlig patinabildning utvecklas med tiden. Detta utgör inget materialfel utan är typiska egenskaper hos materialet.

8.3 Skötsel i permanent våtbelastade områden

I simbassänger, wellnessanläggningar samt andra områden med permanent vattenbelastning ska endast skötsel- och rengöringsprodukter användas som är lämpliga för respektive användningsområde och som används enligt tillverkarens anvisningar.

Regelbundna kalk-, tvål- och smutsavlagringar bör avlägsnas tidigt för att undvika permanenta rester. Vid användning av desinfektionsmedel eller andra kemiska vattenbehandlingsprodukter ska tillåtna koncentrationer följas. Permanent överdosering eller olämpliga kemikalier kan skada ytor och fogar permanent.

8.4 Långsiktigt värdebevarande

Kontrollera mosaikbeläggningen regelbundet avseende skador, lösa mosaikbitar eller skadade fogar. Mindre skador bör åtgärdas fackmässigt i ett tidigt skede för att undvika följdskador genom inträngande fukt.

Rörelse- och anslutningsfogar är föremål för en naturlig åldringsprocess och ska kontrolleras regelbundet. Skadade eller slitna elastiska fogar ska vid behov förnyas fackmässigt. Använd endast skötsel-, rengörings- och underhållsprodukter som är lämpliga för respektive mosaikmaterial och respektive användningsområde. Respektive tillverkares bearbetningsanvisningar ska alltid beaktas.

IX. Särskilda produktanvisningar

Allmän anvisning

Följande anvisningar gäller uteslutande självhäftande mosaiker och självhäftande väggpaneler. Dessa produkter skiljer sig grundläggande från mosaiker som monteras klassiskt med fästbruk vad gäller bearbetning, användningsområde och belastning. Avgörande är anvisningarna i detta kapitel samt de produktspecifika uppgifterna på användningsetiketten och i respektive bearbetningsanvisningar.

9.1 Självhäftande mosaiker

Användningsområde

Självhäftande mosaiker är uteslutande avsedda för väggytor i torra utrymmen inomhus. De lämpar sig särskilt för dekorativ väggutformning i bostadsrum, köksstänkskydd eller jämförbara områden med låg fuktbelastning.

Användning utomhus samt i våt- eller permanent våtbelastade områden är inte tillåten. Hit hör särskilt duschar, simbassänger, bastur samt andra permanent fuktiga eller vattenbelastade områden.

Undvik montering i områden med förhöjd värmebelastning eller direkt värmepåverkan, exempelvis i omedelbar närhet av öppna lågor, gasspisar, kaminer eller andra värmekällor.

Förvaring

Förvara självhäftande mosaiker torrt, dammfritt och skyddade mot direkt solljus. Undvik hög luftfuktighet samt kraftiga temperaturvariationer.

Förvaring utomhus eller på fuktiga underlag är inte tillåten.

Krav på underlaget

Underlaget måste vara bärkraftigt, varaktigt torrt, rent, plant samt fritt från damm, fett, olja, silikon, släppmedel eller andra vidhäftningshämmande ämnen. Underlaget måste vara lämpligt för självhäftande system.

Lämpliga underlag är exempelvis:

- släta keramiska plattor
- målade och fullständigt genomtorkade väggar
- gipsskivor
- MDF-skivor
- andra släta, bärkraftiga och torra ytor

Inte lämpliga är bland annat:

- tapeter
- strukturerade eller grova ytor
- lösa eller flagande färgskikt
- porösa underlag utan lämplig förbehandling
- underlag med latex-, vinyl- eller PVA-beläggningar
- fuktiga underlag

Före storskalig bearbetning rekommenderar vi som huvudregel provmontering.

Montering

Före monteringen rekommenderas att lämpliga hjälplinjer markeras med vattenpass eller laser. Den första mosaikmattan ska riktas in särskilt noggrant, eftersom den bestämmer förloppet för hela monteringen. Placera först mattan kontrollmässigt på den avsedda positionen. Avlägsna skyddspapperet stegvis och tryck samtidigt fast mosaikmattan jämnt på underlaget med en gummibräda eller tryckrulle. Arbeta från mitten och utåt för att i möjligaste mån undvika luftinneslutningar.

En gång fastlimmade mosaikmattor kan endast korrigeras i begränsad omfattning.

Korrigeringar bör göras omedelbart efter applicering, eftersom vidhäftningen ökar med tilltagande anpressningstid.

Kapning

För kapning ska endast skär- och kapverktyg som är lämpliga för respektive mosaikmaterial användas.

Beakta här anvisningarna i kapitlet **"Kapning"**.

Anslutningsområden

Övergångar till bänkskivor, tvättställ, fönster samt andra anslutningsområden bör vid behov utföras fackmässigt med en lämplig permanent elastisk tätningsmassa enligt tillverkarens anvisningar.

X. Avslutande anvisningar

10. Avslutande anvisningar

Uppgifterna i denna monteringsanvisning, liksom alla uppgifter och anvisningar på våra användningsetiketter, motsvarar aktuell nivå för våra kunskaper och erfarenheter. De utgör en allmän bearbetningsrekommendation och tar inte hänsyn till alla objektspecifika förhållanden. Före arbetets början ska det alltid kontrolleras om den valda produkten är lämplig för det avsedda användningsområdet. Avgörande är de produktspecifika uppgifterna på användningsetiketten samt bearbetningsanvisningarna från tillverkarna av den använda byggkemin.

Vedertagna branschregler samt respektive gällande normer, riktlinjer och nationella föreskrifter ska följas.

Materialrelaterade avvikelser i färg, struktur, mått och yta inom gällande toleranser är produkttypiska och utgör inte något fel. Naturprodukter kan dessutom uppvisa naturliga skillnader i färg, struktur och teckning.

Före montering ska samtliga produkter kontrolleras avseende synliga fel, färgavvikelser och skador. Redan monterad eller bearbetad vara med tidigare igenkännbara fel kan som huvudregel inte godtas som reklimationsgrund.

För skador eller fel som beror på olämpliga underlag, olämplig byggkemi, felaktig bearbetning, felaktig skötsel eller icke avsedd användning ansvarar vi inte inom ramen för gällande lagbestämmelser.

Tekniska ändringar som tjänar produktutvecklingen förbehålls. (01.08.2026)

Förklaring av förkortningar i kortversionen:

- KM** = Keramikmosaik
- KMU** = Oglaserad keramikmosaik
- GM** = Glasmosaik
- NM** = Naturstensmosaik
- SM** = Snäckskalsmosaik
- AEM** = Aluminium- / rostfritt stål- / kopparmosaik